

Müfettiş

– İÇELİKLİ · 19 Temmuz 2013

Müfettiş

arada bir “mü(f)etdiş geldi” diye
okul çağındaki herkesi
sınıflara doldururlardı
bi(r) sıraya üç kişi yerine
dört-beş kişi oturturlardı

mü(f)ettiş bir şey soracak diye
soluğumuz daralırdı
heyecandan kalbimiz duracaktı
ö(ğ)retmen bi azametle
cept(v)elini sallardı
“- mü(f)ettişin sorduğunu bi bilemen de!
ben size sonura sorarın
ananızdan emdiğiniz südü
burnunuzdan getirmezsem n’olayın” diye
tehditler sıralardı,
yüzümüz kızarı(r), soluğumuz daşardı
“-acaba öğretmen okulunda
bunları mı öğretiyorlardıÄ”

“-işaret etmesiynen barabar
hemen ayağa gakin
isminizi
soy isminizi söyleyin
özellikle bana
“-ismin ne derse ne deycen”
“-.....”
“-İbrahim,
bak sakın İrbem, İbrem, İbirem,
İbrahim, İpirahim, İrbeğem, İrbahim,
İpram, ibo, iboş, ibiş filen dersin garışman”
..
“-neymiş”

“-İbrahim!”

“-o gadar da sert deği(l)

güzeltik: İb ra him neymiş!”

“-İbrahim!”

“-haah! böyle işde”

“-senin adın ne”

“-cavit”

“-senin”

“-sefer”

“-senin”

“-mammer”

“-muammer”

“-muhammer”

“-muammer”

“-muammer”

“-senin”

“-marem”

“-muharrem”

“-muharrem”

“-senin”

“-melat”

“-melahat”

“-melahat”

“-...”

“-a(y)şecik”

“-ayşe”

...

“-neymiş!”

“-aşee”

“-ay.. şee”

“-ay şee”

“-senin”

“-seren”

“-gülseren deycen”

“-senin”

“-hariye”

“-hayriye”

“-hayriyye”

“-hayriye”

“-hayyriyye”

...

“-senin”

“-halil”

“-senin”

“-salim”

“-selim deycen”

“-selim”

“-senin”

“-gülüş”

“-gülafer deycen”

“-güllaferr”

“-gü la fer, de bakayın”

“-gülafer”

“-sadet”

“-sedat”

“-se'dat”

“-senin”

“-ırafıye”

“-rafıye”

“-rafıye”

“-irecep”

“-recep”

“-erecep.”

“-recep”

“-recep!”

“-bobanız ne iş yapıyor derse

sakın ha! ileşber-,mileşber deme(yi)n,

çiftçi de(yi)n!”

...

ba(ğ)ıralak

“-neyimiş?”

birkaç ağızdan “-çivtci”

adam hiddetlendi, şaka eder hali yoktu

“-neyimiişş!!”

bu defa hep beraber var gücümüzle biz de bağırдық

“-çivtciiii!!”

...

“-neyimişş!!”

bu defa daha da gür

“-çivtciiiiii!!!”

...

soluğumuz tükendi

“-gözünün içine bakın,

.....

-sert cevap verin

.....

-efendim de(yi)n

.....

-evet ya(hu)t hayır de(yi)n

“-ı - ıııh”,

...

“-hı hı”

..

“-heye” dersiniz canınızı alırsın

eşşolu eşekler..

-“heye” yok,

emme ille ‘buyur’

“buyur” dey(e)ce(ksi)iz tamam mı?!”

zopaynan tayin ederek

kısım kısım ama herkese mutlaka tekrarlattı,

“buyur!!!”

“buyur!”

“buyur!!”

dönü bütün sınıfa

“-neyimiş”

sınıfcak bağırdık

“buyuuurrrr!!!!”

“-sorusu olan var mı?”

baktı hiç birimizden “tıss” yok

bu defa teker teker hepimize “evet” dedirdi

“evet”

“evet”

“evet”

“evet”

“evet”

sil baştan cepd(v)elinen işaret etti

kimi gösderttiyse

“hayır”

“hayır”

“hayır”

sonra bütün sınıfa sordu aynı soruları

hep bir ağızdan bağırdık

tahtaya yazdıklarını,

sopayla gösdertdiklerini

.....

“buuyuuurrr”

“evvveeeeet”

“çivtciii”

“güllaffeerrr”

“hayriyyeeeee”

“ibraahiiimmm”

“raffiyeee”

ömrü hayatımda ikdiba o gün

camiden başka yerde de

löküs[1] yandığını gördüm

garannık basdıgdan çok sonura çıkdık nekdapdan

terefiden da(ğ)lıyo gibi..

tenefis etmeden sahatlarca...

yolda bile tekralladık valla

“civtciii”

“evvveeeeet”

“buuyuuurrr”

“hayırrr”

“civtcii”

“evvveeeeet”

“buuyuuurrr”

üürüyamıza girdi döyüs

“-annadınız mı?”

“-evet”

“-annadınız mıuuuuu?”

“-evet ö(ğ)retmeniiiiim”

“-yaarın gör(eceği)cez bakalım” diye kafasını salladı

her ihtimale karşı bir sıra dayağından geçdik..

bazılarına daha şiddetli oldu emme

olacağı o gadarlık

dünden ırazıydık valla

valla billa şartlar şartossun

sonura öğretmenimiz birden durup; annını şamarladı

“heyvaaah” dedik, hep birlik

“kimin o(ğ)lusunuz”

“kimin gızısınız” derse ne deceniz

“sen” dedi

sadet

“-bobamın oluyun”

tam gafasına cepdeli indirceği ki, vazgeşdi

hariye

“-bobamın gızıyın”

sevim

“-muhtar Gara Amadın gızıyın”

bilemediler belli

sıra gelir

bana sorarsa hazırlandım

“dedemin o(ğ)luyun” decen

yumuşadı adam...

yazık, o hırsla sıra dayağı atmaktan

birilerini özellikle daha çok dövmekten

hazırolda bekledip arkadan penaltı atar gibi

haşin bir tekmeyle kıçüstü düşürmekten

Gonyalı, Cöbe Halili, Sadet,

vazgeçti,

daha evel hiç duymadığımız ve
hiç yakışmayan çok yumuşak bir sesle
hidayete mi erdi ne..
acaba muhtar mı geldi
bobalarımızı mı gördü
hayırdır işallah.. her gün gelseler ya
yımışacıık
“-arkadaşlar..
çocuklar, babanızın adını söyleyeceksiniz
muhtar, bekçi, çoban, çiftci-ileşber yok
muhtar değil.. Ahmet Altınay
bekçi değil, Bayram Çay
hademe değil.. Gafar değil.. Hasan Küçükçapraz
Akmemedin İbirem değil... İbrahim Karakurt
Bobuş değil.. İsmail Kipri
Topal İsmayıl yok.. İsmail Avcı
Akgulak değil, Osman Sümbül
Semerci değil, Mustafa Şen
Goziroğlu olmaz, Ramazan Çay
Macaroğlu olmaz, Abdullah Çark,
Macar Apdillası yookk, Abdullah Çark
tamam mı Halil!
“-evet örtmeniimm!!”

ne zaman öğrenmiş herkesi biliyor vallaha
“adamların soyadını nerden biliyo ki”
hacimemetolu hacimemet değil Yıldırım Çelikli
Allah Allah niye ki dedim
İldırım da ne ki..

sonra kime cepdelinen işaret ettiyse
kitap harfleriyle bobalarımızın adını dedik
bobamın adı Hacı Mehmet değildi
Yıldırım Çelikli,
Cavidin
Mehmet Yıldız,

İrafiyenin
Mustafa Şen!
yıllardır semerci aşşa
semerci yokarı
hakket len gozir, gucur ne ki
anam tembihlediydi
“avilden emmi olmaz
arif emmi deycen”
niye?
ne bileyin ben..

neyse sadede gelemim
işin aslı ne yaparsak yapalım,
ne edersek edelim
ne cevap verirsek verelim
müettiş gadak her şeyi bilebilecek değildik
naçar daha sert bir sıra dayağından geçecektik
ben bilsem başgası bilemese de
köylük yerde bu böyle
“Cöbe, Keklikolu, Çolak Mercen
ne güzel şe(hi)re göşdüler
çocukları gurtuldu müetdişden
hinci ben bobama ne deyen
ne hayır bekler ki köyden
neye gorkar kı şeerden”

isdermin hinci
mesela meetdiş adımızın manasını biliyosa
yandık, kurtuluş yok
bu yıllardır böyleymiş
mesela ben adımın manasını biliyon
“peygamber adı” deycen ya
ya müetdiş adımın manasını yanniş biliyosa
işde o zaman yandım..
hemi de çıra gibi valla
Kezban’a “yalançı” dedi öğretmenimiz
o da “valla billa yalan deği(l) öğretmenim keziban” dediydi
ordan biliyoz,
valla hepiciğimiz biliyoz kezban ne demek

amma gel-gelelim; cavit ne demek
halil ne
selim ne
ırafıye ne
irecep ne!
onnar ne bilecek adlarının ne olduğunu

hu bi keş gün bi geçse de
get nalet olsun
ne dayak yeyceğsek yesek de
başımıza tebelleş olan hu mü(f)ettiş kabusu bi bitse
ürüyalarımıza giriyo töbossun ya
de(h)şet bi izdirap
ermanı mezaliminden galır yanı yok töbossun..
yok kelp olayın..
valla da yok
talla da yok

“-inşallah bir dtaha gelmez mü(f)etdiş”
“- bobama deyen de biz de göçelim
bak Turgut ıp-ıra(ha)t..
“-hay müetdiş gibi gelmeden gedesice
.....”
kökü kökme(ği) kesilesice
olmadan gedesice
sürüm sürüm sürünesice

“-yau devlet bu mü(f)etdişi neye
ğönderi(r) ki
yani sanki o bi günde
her şey tamamlanmış mı olacak
mü(f)etdişin her şeyi tam bildiği ne malim
biz de onu imtam etsek
mü(f)etdiş tam puvan alabili(r) mi
mü(f)etdiş her şeyi bilebili(r) mi
mesela köyden kaş gişi asger,
Bobuş Emmi kaç yaşında,
Deli Yakıp esgerciği ne olalak, nerde yaptı,

kimlerin "Sefer görev emri" var
bi evde iki goca-ğarı kim,
Yakıp Hoca nereli,
Sarı Mamıdın Halis nerde
gerçi bunu ben de bilmeyon
önemli de değı(l) emme
maksat soru sormağisa de(ğil) mi?
hemi de onun sorcağı çok mu önemli
hayatta hanki işimize yarayacak
mesela İsdambolun fet(h)ini bilemesek
elimizden geri mi alacaklar
bi adamı durduk yer de mi bu me(v)ki-makama getiriyollar
vardır bi bildikleri..

dö(v)letin işine garişmaya bakma
neyise de
yani valla alakası yok
bizim dö(v)letin işleri işdee.."
...

"-işı gaydı olmayan adamı ö(ğ)retmen et ver mayışı
bireş torpılı olana mü(f)ettiş de
olmadı ormançı

torpillilere mayış ba(ğ)laca(ğı)na
devletisen sen önüşlük
köye bi adam gibi öğretmen yollasan ya"

çok şükür bin şükür
ya öğretmen yerine
mü(f)etdiş gönderseydi köye
dee(ğil) mi
gene de...
verilmiş sadakamız varımış
adam ileşberin ettiğini dutduğunu yemeycek baksana
ille ona özel civtci olacak
dedik ya verilmiş sadakamız varımış
ö(ğ)retmene gurban olasın
varsın her yanımızı çıbarsın,

cicik et etsin”

“-hepimizde bir endişe
acaba “müfettiş ne sorar”
biz nereden bileceğiz soracaklarını
ömrü hayatımızda
daha önce bi mü(f)etdiş mi gördük
yenir mi, içilir mi
ne boka yarar,
gelme olamaz mı..

sanırım kimse mü(f)ettişsiz uyumadı
o sabah da kimse geç galmadı
köycek müettişe hazırıdık
kimse küçük çalı,
az odun getirmedi
kimse yakalıksız, karalıksız, mendilsiz gelmeyi
kesilmemiş tırnaklı
sökük yırtık ödevsiz gelmeyi
çıkıntılık yapmayı göze alamadı
göze batmayı
şimşekleri üzerine çekmeyi
göze alamazdı, alamadı..

mü(f)etdiş bobamdan daa mı eyi odun eder
mü(f)etdişin çocunu da mü(f)etdiş mi okuduyodur
mü(f)etdişin bobası da odun kesiyö mudur
mü(f)etdiş görenin boyu uzar mı
mü(f)etdiş görenle-görmeyen bir olur mu

nasibimiş biz de gördük
çok şükür, bin şükür
hagatan[2] iri-yarı bi insan azmanı
Necdet Tosun gibi
emme sert bakışlı gür-çatık kaşlı bir adam,
babacannıg[3] ne arar
işallah bizden yana bakmaz
“-titireyöz valla”
....
“-diz bağlarımız çözüldü”

mü(f)etdiş!
gonuşunca gülesimize getti
sesi kısık, cılız, görseniz garı gibi
emme hinci vakit o fakit değı(l)
sorduklarını bildiğim için olsa gerek
adam benimle ilgilendi
“-aferin delikanlı adın ne senin bakıyım”
“-kimin benim mi”
adam başını salladı
“.....”
“-İbrahiiiiim”
iyiki öğretmenim öğretmiş
(elhamdürüllah şükür)
ne sorarsa sorsun bobam evelallah”
çivtçıyi filen de hep biliyon
“-soyadın”
“-kimin benim mi”
“.....”
gene başını salladı
“-Çelikli”
“-peki kaç yaşındasın İbrahim”

“-kim ben mi”
“.....”
gene, “hı hım” dedi
“-dokuz” dedim
“-okuyacaksın değil mi İbrahim”
kararsız kaldım,
öretmen bunu belletmedi ki,
ne demem ilazım hinci,
hı hı desem.. ya yazarsa..
ben de gedemeyvirisem,
dee! bobamı dama dıkarlarsa
bobam dedemden yeni ayrılmış..
ortakçı olcaz dedeme
halı file de dokuyoz anamınan emme..
yutkundum!

usulca..
“-bobam bili” dedim
“-afferin delikanlı, ama sen de bilmelisin, istemelisin”
...
“ne olmayo istiyorsun bakıyım..”
“iyi ki bobam öğretmiş valla
“-hoca” dedim
bazı bazı yalmaya gederkene bobam derdi..
“cumayları.. hubbaya bi çıkacan
“ey cömatı müslümin.
ey ehvanı din” deye bi hubba edecen,
içi titreycek herkesin..
uyutmaycan cömatı
ülen bu hoca kimin o(ğ)lu deycekler
“Okar Tırtarlı Hacımemetolunun o(ğ)lu”

“haram yemen” deycen
“anaya bobaya üff dedirmen” deycen
“işgi haram”
“gumar haram”
“zina haram”
“fayız haram”,
“orucunuzu dutun”

“namazınızı gilin”

“yetim malı yemen” decen..”

“-o zaman okuycan,” dedi müetdiş

“ilk önce, ortaokula, sonura imam hatıba”

“-Guran Gursuna getcen” dedim

“-neden” dedi adam, eğildi başımı okşadı

“-Köse emminin Abdilla orda

ben de onun gibi mazin olcan”

“-yok sen imam-hatıp mezunu olacaksın,

ilahiyatı bitirmeden de kürsüye çıkma”

..

“tamam mı İbrahim”

“tamam” dedim, mezbur

bu mamir kısmı hep böyle bireş tühafdır valla

sanki okulun sabısı gibi ireklam ediyö

beni bobam okudacak

parayı veren çalar düdüü

imam hatıp da okursam parayı senmi verecen

..

“yarım dokdur candan

yarım hoca dinden eder değilmi çocuklar”

bütün sınıf canla-başla bağırarak

“evveeettt” dediler..

.....

“-Peki baban ne iş yapar İbrahim”

(onu bilmeycek ne var canım)

“-kimin benim mi”

“hı hımm” dedi

..

“en iyi bildiğim şey

öretmenim öğretti ya

çok şükür, bin şükür..”

..!*”?

de (hhh)!

daha demin dilimin ucundaydı

da (hhh)!

hay anası (hhhoouuuuuuffffff)!

neydi o meret

o şeyi hatırlayamadım”

“.....”

öğretmene baktım

gözler çelerik[4],

kaşlar çatık

baş sağa-sola, sallanıyor

dudaklar büzük

yumruklar sıkılmış..

hay o soruları da bilmez olaydım

bak hiç bilmeyenner

ıyıra(ha)t oturup duru

gan beynimden fışgırcak

ter sırtımdan boşandı

neydi yau

öretmen,.... dudaklarını büzmüş, kaşlarını çatmış

çevreden en ufak bi yardım aradım

(neydi o nalet olası) umut yok.. yok

neydi o anasını... *”!

kimsede bi gaynaşma

bilgişlik taslama

“bak İbrem bile bilemedi ben biliyorum”

horazlanması yok

hay ben de bilmeden gedeydim

aklıma “ileşberden” başka bir şey gelmeyo

varısa da yoğusa da ilişber

yok gardaşım başga bişi yoook

adam bekleyo

“-yavrum baban yok mu”

“-kimin benim mi”

“-..... hı hı”

“-vaar”

“-peki baban bir iş yapmıyor mu”

..

“-ba b b aaam”

yapmaz olur mu

şimdi kahvededir de

“-kahvede” desem kahveci sanacak
“dağdan odun keser” desem,
ağaçları mı kesiyor diyecek

nadas eder deseem
“nadas nedir” diyecek
işin gücün yoksa anlat gari
sabanı övendireyi
geçen senenin anızını
sulak daban tarlaların nadas yerine
fınk, kelek ekildiğini

öküz güder desem “çoban desene” diyecek
köyde her zaman her iş yapılıyor da
ileşber demek yasak
odunculuk değil,
nadasçılık değil,
çobancılık değil
neyidi bu!
anasını ...
avradını
ezzatını
.....

çattık belaya yau,
meettişde ki de soru mu hinci
köyde sanki memurluk mu var
öyle ya babam müdür,
dokdur, polis-çavuş filan olsa
köyde ne işimiz var
hoca değil,
muhtar değil,
bekçi değil
çoban değil,
..
galayçı, berber,
saltıkçı, nalba(n)t değil
onnar şeerden geliyoru zati
bizim de şeerli halımız yok

öğretmen çocuđuna benzer durum asla
“ortakçılık” desem olmaz
dedemden yani ayrıldık
daha ortakçılık başlamadı

adam da beni bir göz hapsine almış ki
soluk alamıyorum,
şakaklarımdan aşşa(ğı) ter boşandı
ne olursa olsun anasını satayın
babamın yıl boyunca olmasa da
yaz boyunca, her fırsatta
pirinden başlayıp, yeline
ya(ğ)mır dovasından başlayıp seline
kadar sövdüğü
“ileşberlik”ten başka
aklıma bir şey gelmeyo
bunu arkadaşlarım da benden beklemeyo

amma naçar en sonunda
ne olusa olsun anasına satayın
öyle de böyle de
sıra dayağından geçcez nasıl olsa
sayemde arkadaşlar da..
emme mahanası ben olmuş olcan işde..
yüzüm kıpkırmızı
meyuuus ve usulca
“-ileşber”dedim
sırtım üşüdü,
gışın dağda hatla düşmüşün gibiydim
hinci bilel içim titiredi valla..

ses soluk getdi
bet beniz atdı
ağşamüstü ilamba pacası gırmışlayın
yerin dibine batmış vaziyette
bütün sınıf perli perişan,
öldük öldük getdik
sıra dayanı peşin yediğimiz için
bu sefte kesin bizi daha büyük bi felaket bekliyor

amma ne..
ö(ğ)retmen ebi-cetti yasakladığına göre
me(üf)etdiş kesin bundan nefret ediyo olmalı
belki bi ileşber tarafından başına bi iş geldi
ya da güce filen mi görüldü ki
yazık.. kimbili neye tiksindi

elhasılı kelim, biz füccten[5] .oku yedik..
isder misin hinci
öretmen de dahil; meetdiş tarafından zıpidılalım
nayeti belli..
hepiciğimiz sıra dayanın fevkinde bi cezayı haketdik,
hakgatan yaaa... mü(f)etdiş döğerseee
Allah beterinden saklasın, bak gör gari Alla(hı)m
Yarabbim bak gör gari
ne olacaksa olsun bitsin
alacağımız cezadan daha acısı bu işte
beklemek...

o.. birkaç saniye de olsa beklemek.. hani..
zobadaki çıtırdayan çalının bile sesi duyuluyo gari..
adam sakın, neşeli, yumuşacıkk
“-ne güzel” dedi
...
“-rençber eker
değirmen un eder
fırın ekmek
annelerimiz yemek”
sınıf gülüştü
ama temkinli

“-köylüler buğday yetiştirmese
değirmenler neyi un edecek
fırınlar ekmeği neden yapacaklar
biz ne yiyeceğiz
değil mi çocuklar”

sonra..aklıma geldi
“çivtci”
emme neye yarar
önce içimden müetdişe söğüyodum
bu gadar möhüm mü,
haralda bi iş yapıyo bobalarımız
sanki varıp da bi ucundan

dutuvucan mı,
döyüs!!
ne yaparsa yapar
sana ne!

sonura öğretmene söğmeye başladım
tabii içimden
sanki metdiş ayrı bi dünyadan geldi
ne yani adam ileşberi bilip duru
ileşberin ne yaptığını da

neye bizi sıkışdırıyon
çivtci olsa n'olcak
şeeyyy; ileşber olsa ne
bobanız yaptığı işden memnin mi
garnınız doyuyo mu
bobalarımız çocuklarının
ileşber olmasını isder mi
sen öğretmenniği burağıp
bobam gibi çivte geder misin
.....
sen asıl ona bak
gavat

Ä ilkokul dönemimde köye hiç Öğretmen Okulu'ndan mezun öğretmen gelmemiş (sonradan öğrediğim kadarı ile)

[1] löküs : lüks lamba,

[2] hakgatan / hakkaten : hakikaten, gerçekten

[3] babacan : çocuklar için sevimli sempatik, büyükler için hoşgörülü, toleranslı

[4] çelerme: gözlerin sonuna kadar açılmış, donuk ve sert bakış. koyunun murdar ölmesi, gözleri açık ve donuk olarak

[5] fücceten / hücceten : aniden, birdenbire, burada topyekün anlamında kullanılmaktadır